

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag att svara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik för lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och sameskolan

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att ansvara för genomförandet av fortbildning i specialpedagogik. Syftet med uppdraget är att stärka den specialpedagogiska kompetensen generellt i skolan. Innehållet i fortbildningen ska utgå från lärarnas behov och vara verksamhetsnära. Målgruppen är alla legitimerade lärare i grundskolan, motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och i sameskolan med prioritering av lärare i grundskolans årskurs 7–9. Skolverket ska också svara för utbildning av handledare som ska ha till uppgift att handleda lärare inom det specialpedagogiska området. Handledarutbildningen ska i första hand erbjudas behöriga speciallärare och specialpedagoger.

Fortbildningen bör baseras på kollegialt lärande med professionellt stöd i form av handledare. Handledarna ska i första hand vara behöriga speciallärare och specialpedagoger som på 10 eller 20 procent av heltid tjänstgör som handledare för lärare som deltar i fortbildningen. Huvudmannen ska kunna ansöka om statsbidrag för såväl deltagande lärare som handledare.

Vidare ska Skolverket ansvara för att tillhandahålla en webbplats för fortbildningen. På webbplatsen ska det finnas relevant forskningsbaserat stödmaterial i form av bl.a. fortbildningsmoduler. Fortbildningsmodulerna kan vara indelade i dels allmän specialpedagogik, dels specialpedagogik med särskilda inriktningar, som exempelvis neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Stödmaterialiet ska vara utformat så att det ger lärare ökade kunskaper om användbara, effektiva och beprövade specialpedagogiska förhållningssätt, metoder och arbetsätt för att möta elevers olika behov.

Genomförande, redovisning och utvärdering av uppdraget

Uppdraget ska genomföras så att fortbildningen kan pågå fr.o.m. vårterminen 2016 t.o.m. höstterminen 2019, under förutsättning att riksdagen för 2016–2019 beviljar medel för detta ändamål.

I arbetet med att planera och genomföra fortbildningen bör Skolverket involvera Specialpedagogiska skolmyndigheten. Verket bör inhämta synpunkter från andra relevanta myndigheter och organisationer som berörs av uppdraget, såsom exempelvis Riksförbundet Attention, Autism- och Aspergerförbundet och Dyslexiförbundet. Skolverket bör även inhämta information om eventuella specialpedagogiska fortbildningsinsatser som huvudmännen i dag bedriver i egen regi. För att möjliggöra synergieffekter bör Skolverket i möjligaste mån samordna detta uppdrag med övriga nationella skolutvecklingsprogram, såsom exempelvis Läsflyftet och Matematikflyftet.

Skolverket ska löpande hålla Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) informerat om hur arbetet med uppdraget fortskrider. En delredovisning av uppdraget som innehåller erfarenheterna av genomförandet av uppdraget t.o.m. läsåret 2017/18 ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 oktober 2018. En slutredovisning inklusive en utvärdering av satsningen för 2016–2019 ska lämnas senast den 15 april 2020 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Ekonomiska förutsättningar för uppdraget

Under förutsättning att riksdagen beslutar om medel får Skolverket under 2016 använda högst 100 miljoner kronor för uppdraget. Kostnaden ska belasta det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för budgetåret 2016 uppförda anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet*, anslagspost 3 som disponeras av Skolverket och fördelas efter beslut av regeringen. För 2017 och 2018 beräknar regeringen 170 miljoner kronor årligen för uppdraget och för 2019 beräknas 100 miljoner kronor. Av medlen får högst 20 miljoner användas för utveckling av webbplats och stödmaterial och högst 35 miljoner för administration, uppföljning och utvärdering av uppdraget. Med undantag från 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) får anläggningskostnader finansieras från dessa medel.

Skälen för regeringens beslut

Enligt skollagen (2010:800) ska alla barn och elever ges den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som

möjligt enligt utbildningens mål. För att detta mål ska kunna uppnås måste det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. För att alla elever ska ges möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen ska lärare anpassa undervisningen utifrån varje elevs behov och förutsättningar.

Resultaten i den svenska skolan fortsätter att sjunka. Detta visar såväl nationell statistik som internationella undersökningar. Exempelvis visar Skolverkets statistik för 2014/15 att andelen elever som inte är behöriga till gymnasieskolans nationella program fortsätter att öka och var läsåret 2014/15 14,4 procent. Bland de elever som inte når kunskapskraven för grundskolans ämnen finns en överrepresentation av elever med funktionsnedsättning. Elever med utländsk bakgrund och nyanlända elever har generellt sett svårare att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i grundskolan. Samtidigt får mer än var tionde elev i grundskolan någon form av särskilt stöd eftersom de riskerar att inte nå grundskolans kunskapskrav.

Att varje elev tidigt tillägnar sig grundkunskaperna är viktigt för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven även under skolans senare årskurser och för att de ska nå goda resultat i alla ämnen i grundskolan och senare, t.ex. i gymnasieskolan. När det gäller nyanlända är det särskilt viktigt att säkerställa att eleverna inte tappar i sin utveckling bara för att de börjar skolan i ett nytt land.

I budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) föreslår regeringen olika insatser för att öka andelen behöriga speciallärare och specialpedagoger. Många lärare och skolledare efterfrågar kompetensutveckling och grundläggande kunskaper i att bättre kunna möta, motivera och engagera varje elev. Regeringen bedömer att många fler lärare än speciallärare och specialpedagoger behöver ökad kunskap om specialpedagogiska metoder och arbetssätt för att i större utsträckning kunna utforma och individanpassa undervisningen för att tillgodose alla elevers olika behov. I budgetpropositionen för 2016 föreslår regeringen därför en ny fortbildningsinsats för att stärka den specialpedagogiska kompetensen. Genom en bred fortbildningsinsats ges goda förutsättningar för att den specialpedagogiska kompetensen stärks generellt hos lärare i grundskolan, i motsvarande utbildning vid särskilda ungdomshem och i sameskolan, och hos lärare i årskurs 7–9 i synnerhet.

Mot denna bakgrund bör Skolverket ges i uppdrag att genomföra en fortbildningssatsning i specialpedagogik.

På regeringens vägnar

Gustav Fridolin

UllaKarin Sundqvist Nilsson

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Riksdagen/utbildningsutskottet
Sameskolstyrelsen
Specialpedagogiska skolmyndigheten
Statens skolinspektion
Statens Institutionsstyrelse